

Jiří Hájíček

Zloději zelených koní

Jiří Hájíček

Zloději zelených koní

BRNO 2015

© Jiří Hájíček, 2001

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2001, 2015 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-458-4 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-459-1 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-460-7 (Formát MobiPocket)

budu odhánět vampýry od tvých dveří

Bylo to v Hradci na Dlouhé ulici, v kavárně s hudební skříňní a červenými židličkami, koncem těch zmatených osmdesátých let. A tam jsem se setkal poprvé s Kačmarem a za pár týdnů i s Karolínou.

„Tuhle písničku bych chtěla mít doma na pásku a pouštět si ji od rána do večera...“ říkala Karolína tiše a přivírala oči, když se usmívala. V kavárně ji obehrávali pořád dokola, hit sezóny, byla to naše písnička, Holy Johnson zpíval o síle lásky, ochráním tě před vším zlým, *budu odbánět vampýry od tvých dveří*, tak tě miluju, sny jsou jako andělé a láska je světlo, kterého se bojí tma a všechno špatné...

„Mám doma sbírku kamenů,“ řekl jsem Karolíně, seděli jsme u stolu a ona mlčela a jenom její oči svítily a čekaly, co řeknu dál. „Já vzývám čistý věci, rozumíš, krystalický soustavy, čistota a řád, to je matematika a geometrie, mřížky atomů, a to jsou kameny, čistý krystalický látky, soli a žlutá síra, diamant, nic než atomy prvků a krása, krása ušlechtlejších kamenů...“

„Jak může bejt kámen ušlechtlej?“ zeptala se Karolína.

„Že jsou čistý. Struktura, řád, zákony přírody.“ Karolína mlčela, dívala se na mě a já se díval na ni, a tehdy jsem poprvé uviděl auru, ještě nikdy předtím jsem neviděl kolem hlavy člověka zářící prstenec. Karolína měla světlounce modrou čistou auru, točila se mi hlava v jejím dosahu,

v blízkosti Karolíniny bledé pleti s tušením tmavých skvrn krve na jejím hrdle, když se napila vína.

„Vždycky mi naskočí fleky, když se něčeho napiju,“ usmála se na omluvu a zakryla si dlaní rozhalený límeček blůzy.

„Víš, kolik je na Zemi různých nerostů a hornin? Asi tři tisíce šest set. Přinesl jsem ti ukázat ten článek, co nám vyšel společně s docentem Seneckým v jednom geologickém časopise. Země je hrozně bohatá, víš, to si ani nedovedeš představit, je tu hodně vody a těžkavejch kyselin, a to je dobrý pro krystalizaci. A Měsíc? To je pustina, víš, bez vody a beze všeho, je tam všehovšudy nákejch třicet druhů kamenů... Ale je tam spousta přírodních skel, a ty mě zajímají, hlavně vltavíny, Karolínó, vltavíny. Taky se jim dřív říkalo měsíční kameny, ale to je hloupost, ve skutečnosti nemají s Měsícem nic společného, a jsou tady u nás v jižních Čechách, objevil je poprvé nákej profesor Mayer, a ten jim říkal chryzolity od Týna, že byly zelený. Dneska je po nich velká poptávka ve šperkařství. Brože, přívěsky, náušnice. Je to unikátní a jedinečnej minerál. Když víš, jak na to, můžeš na vltavínech vydělat slušný prachy. A já jsem v týhle branži docela machr...“

„Blábolíš, vid?“ řekla tiše Karolína po půl hodině mého řečnění u stolu. Myslel jsem si zpočátku, že mi nevěří ani slovo a má mě za frajera, když pořád mlčí. To až pak jsem přišel na to, že je to její dávný zvyk: mlčet. A naučil jsem se číst v její tváři.

Jeli jsme spolu autobusem z Hradce k nám na ves a já jsem celou dobu něco žvanil, a ještě cestou, než jsme došli k naší chalupě. Když jsem za námi zavřel dveře svého pokoje, Karolína poznala, že jsem si nevymýšlel, protože celá místnost kromě postele a psacího stolu byla plná kamenů, na poličkách, ve vitrínách a ve speciální skříni se zásuvkami, kde jsem měl rozdělené minerály podle tříd i s popisky na předtištěných lístečcích, lokalita a datum sběru.

„Tohle je cinabarit, je to ruda rtuti a tý se říkalo ‚živé stříbro‘, tohle jsou krystaly chalkopyritu, je tam železo a měď a síra, tohle je molybdenit a tohle vedle jsou krystalky ryzí mědi, sfalerit, galenit, milerit, tam je nikl a tohle, to je stříbro. Vidíš ty stříbrný dráty?“

„Jaký dráty?“ zeptala se Karolína a já jsem se na ni překvapeně podíval, jak může nevidět ty dráty ryzího stříbra, ale vypadalo to, že nevidí ani tu krabičku, na kterou jsem ukazoval. Tak jsem vzal ten kousek z krabičky a nehtem jsem jí ukazoval drobné nitky stříbrného kovu a půjčil jsem jí lupu a ona se smála, že říkám dráty tomu, co pouhým okem sotva může rozeznat.

„Tohle je fluorit, říká se mu ‚rudní květ‘ kvůli pestřejm barvám, tady je achát a tady ametyst, ten mám od Turnova, tohle jsou krystaly křemene, ty jsem si přivez loni ze Slovenska, tohle je kousíček vybroušeného malachitu, největší naleziště jsou v Africe, tenhle kousek jsem vyměnil na burze, víš, ještě mám azurit a tohle je akvamarín a tohle apatit, laik si je může poplést, hlavně podle barvy... Tohle je český granát, pyrop, vyměnil jsem ho s klukama, co jsou na něj specialisti, za pár vltavínů, na který jsem zase specialista já, tenhle aragonit mám ze Slovenska... A víš, co je tohle žlutý...? To je síra, přímo z Polska, a tyhle krystaly jsou antimonit a na tohle si vem zase lupu, to je totiž zlato, to jsem narýžoval v řece Otavě kousek za Pískem, a támhleten krásnej kámen...“

Všiml jsem si, že Karolína si sedla na židli a nedává pozor, nic neříkala, a tak jsem taky zmlkl.

„Začala mě z toho bolet hlava,“ řekla Karolína. A já jsem přítom nebyl zdaleka ani v polovině své sbírky minerálů.

* * *

Někdy v té době byl Kačmar s námi poprvé na vltavínech. Jezdil jsem tehdy s Martinem a s dalšími dvěma kluky z Hradce a okolí. Zastavili jsme se tenkrát pro Kačmara, bydlel ve vsi, která sousedila s tou, kde jsem bydlel já. Bylo

zrovna po dešti, a tak jsme se rozhodli, že objedeme pár zoraných polí, kde se vltavíny nacházejí.

Kačmar celou cestu mlčel, na nic se neptal. Zastavili jsme na začátku polní cesty.

Rozešli jsme se po poli. Kačmar nás po očku sledoval a pak sám procházel ty lány, shrbený až ke zkyprené zemi.

Asi po třech hodinách hledání jsem našel pět úlomků, nic moc, vzpomínal jsem si, že minulé roky jsem právě na téhle straně pole našel mnohem víc kousků, a lepší. Kluci neměli o moc víc štěstí než já. Sešli jsme se u auta, jen Kačmar pořád propátrával zrakem omoklé hroudy země.

„Máš něco, Kačo?“ zakřičel na něj zostra Martin.

Kačmar se pomalu přibližoval k nám a neodpovídal, hlavu skloněnou.

„Našels?“ zavolal Martin znovu, tentokrát trochu posměšně.

„Ten našel leda tak hovno,“ řekl jsem.

Kačmar mě zaslechl, ale nezdvihl hlavu, otočil se zpátky do pole. Zamrzelo mě to a vyrazil jsem k němu, kluci si sedli do trávy pod jabloně, co lemovaly silnici.

„Kačo, počkej. Nic si z toho nedělej, že jsi nic nenašel. Kdo poprvý hledá, většinou nic nenajde. Musíš vědět, jak se máš dívat, pak máš šanci.“

„Dívat se musím snad na zem, ne?“ řekl uraženě Kačmar.

„To jistě. Ale musíš vědět, co na tý zemi můžeš vidět, na co se máš zaměřit. Hele, když hledáš na poli vltavín, tak koukáš hlavně na tvar, na povrch. Vltavíny mají zvláštní tvary, jiný než normální šutry, kterejch tu leží tuny. A taky mají jinej povrch, takovej vrásčitej, rýhovanéj. Tomu se říká skulptování. Podle tohohle musíš hledat. Nehledej zelenej kámen, to najdeš leda střep ze zelený flašky od piva, co tu pohodili jezeďáci.“

Kačmar mě nedůvěřivě poslouchal, díval se pořád na zem. Sáhl jsem do kapsy a ukázal mu na dlani dva vltavínové úlomky.

„Podívej se, vltavín je zelenej, jenom když se na něj podíváš proti slunci. Jinak se ti většinou, pokud není ideálně

omytej deštěm, jeví jako černej kamínek. Některý jsou hodně tmavý, takže i proti slunci jsou skoro černý, málo průsvitný. Často vltavín připomíná seschlou švestku nebo zaječí bobek nebo tak. Časem si vycvičíš oko.“

Kačmar posmrkával a nic neříkal. Pak z něj vypadlo: „Stejně je to na palici, ne? Vy jste toho taky zrovna moc nenašli.“

„Pokaždý nemáš štěstí a někdy přijdeš pozdě, už je to třeba dvakrát přešlý jinou partou. Hodně to záleží na tom, jaký máš oko. Vltavín má prostě zvláštní tvar a povrch, je jakoby pomačkanej. Víš, co já zvedl ze země zaječích bobků, když jsem začínal?“

Kačmar už neřekl ani slovo a šel se mnou k autu.

* * *

Toulali jsme se s Karolínou ulicemi Hradce, zavedla mě do čtvrti s velkým parkem, a pak už byl konec městečka a cihelna s vysokým komínem. Už byla tma, objímali jsme se ve vchodu jednoho domu, ve kterém svítilo pár oken.

„Proč chceš jít vždycky sem, když chodíme městem?“ zeptal jsem se tiše.

„Tak, líbí se mi, že je tady klid a ticho,“ řekla Karolína.

„Všimla sis, že je tady jeden zvonek bez jména? Asi tady nikdo nebydlí. Nebo je to člověk beze jména...“

„Tak zkus zazvonit,“ řekla.

„Zazvonit?“

„Máš strach?“ usmála se lišácky Karolína.

„Nemám strach...“ řekl jsem nerozhodně.

„Tak zazvoň.“

„Tak zazvoň ty.“

„Tak jo,“ řekla Karolína a třikrát stiskla tlačítko zvonku.

„Co řeknem, až někdo otevře okno?“

„To je na tobě, já jsem zazvonila.“

„Tak já třeba řeknu, že hledáme někýho pana Nováka...“

„To bude originální.“

Nikdo neotvíral ani nescházel po schodech dolů k domovním dveřím. Vrátili jsme se do Dlouhé do kavárny, kde

nám číšník pustil tu pomalou fatální píseň o lásce, blikala červeně a žlutě z magnetofonu po barových vitrínách a po láhvích s nejrůznějším pitím, na které jsem neměl peníze. Držel jsem na stole Karolíninu ruku, byla bledá jako její tvář, tak jemná a drobná a čistá.

„Máš studený ruce, Karolíno, dej mi tu druhou.“

„Mám nízký tlak, víš, pořád je mi zima, musím se oblékat i do postele...“

„Mně zima nevadí, mám rád sníh a led, to je čistý, víš, miluju hory, kde je jenom kámen a led a vítr a nic jinýho, a ty jsi čistá, máš čistej hlas a oči a pleť a...“

„Zase blábolíš, vid’?“ řekla roztomile Karolína.

„Máš čistou, světlou modrou auru, a vůbec, tvoje barva je modrá a tvůj kámen je taky modřej...“

„Můj kámen?“

„Každej člověk má ňákej svůj kámen, kterej se k němu hodí, kterej má na něj dobrej vliv, a hodně záleží, jakou má barvu. A tvůj kámen musí bejt prostě modřej, třeba akvamarín...“

„A jak to víš, že můj kámen je modřej?“

„Prostě to poznám, tak nějak cítím, že je to tak, poznám, jaká jsi...“

„A jakej jsi ty?“

„To já nevím, to musí říct jiný, co mě vidí... Já chci bejt čistej a nezávislej.“

„Já chci bejt nezávislá a zamilovaná,“ řekla Karolína a dívala se do okna naproti a tím oknem ještě někam dál, kam jsem nemohl dohlédnout.

„A jsi?“

„Co jestli jsem?“

„Nezávislá a zamilovaná?“

„Nezávislá budu, až za rok a půl dodělám školu, snad...“

„A to druhý?“ zeptal jsem se tiše.

Karolína se na mě podívala a kývla hlavou trochu na stranu a potom přikývla a dala mi pusu a z velkých reproduktorů na stěnách zpíval Holy Johnson o tomtěž.

Odjel jsem na kolej do Prahy, začal zimní semestr, každý večer jsem volal z telefonní budky do Hradce na internát, kde Karolína studovala dvouletou pomaturitní ekonomickou školu, a v polovině týdne už jsem to obvykle nevydržel, sedl na vlak a jel za ní.

Už napadal sněh, když přijela podruhé k nám na vesnici, naši si ji oblíbili a já jsem jí chtěl ukázat všechna místa a zákoutí krajiny, která jsem měl rád, chodili jsme na dlouhé procházky do polí a do lesa. Karolína statečně šlapala ve vysokém sněhu a dýchala nosem, protože trpěla na záněty průdušek a taky měla sklony k astmatu, a snila o cestách k moři, uprostřed těch smrků zapadaných sněhem.

„Vltavínů máš úplně nejvíc, že jo?“ zeptala se Karolína, když jsme večer seděli v mém pokoji a ona si prohlížela kameny ve vitrínách.

„Jasně, na ty se specializuju, víš, ty zkoumáme s docentem Seneckým, pamatuješ, jak jsem ti o něm vyprávěl. On je odborník na přírodní skla, a to je ohromně zajímavý, to jsou strašně zvláštní minerály. Existuje několik vědeckých teorií, jak vlastně vznikly, přetavením po pádu meteoritu na Zem, po jaderném výbuchu před milióny lety, to už je fantazie, chápeš. Přírodní skla rozlišujeme na fulguritová skla, diaplektická skla, impaktivá skla, vulkanická skla pozemská, měsíční a planetární...“

„Už zase blábolíš,“ obracela Karolína oči v sloup, že začnu s další přednáškou o kamenech. Prohlížela si obsah mého cestovatelského tlumoku, geologické kladívko a dláto, zápisník. V polici knihy o kamenech.

„Tohle, co teď máš v ruce, to je velká vzácnost — Jan Svatoopluk Presl: Nerostopis čili Mineralogia. Rok vydání 1838. Tuhle knihu mi závidí i docent Senecký, někdy tě s ním musím seznámit, to je ohromnej člověk...“

„Jo? Jak je velkej...?“ dělala si ze mě legraci Karolína.

„Počkej, vážně, on je renesanční osobnost, vyzná se ve strašný spoustě oborů, v přírodních vědách, od chemie a fyziky až po geologii a botaniku, ve filozofii, píše

přednášky a články do cizích časopisů, už dva jsme napsali dohromady, teda spíš on, ale já mu pomáhal a otiskli nás oba jako autory, rozumíš, to je pro mě velká čest...“

„A co vymyslel, když je filozof?“ chtěla vědět Karolína.

„No, ohromný věci, třeba, třeba... O krystalech, v jednom článku napsal, že krystal je zhmotnění přírodních zákonitostí, to je něco, ne...?“

„To je...“

„Ty se všemu jen směješ. Já u něj dělám asistenta, něco jako pomocná vědecká síla, na katedře, kde on šéfuje. Dostávám stovku za měsíc... Karolínko, musíš přijet za mnou do Prahy...“

Když začalo jaro, neměl jsem ve škole žádné stání, posluchárny byly nudné a nejvíc času jsem trávil v kabinetu docenta Seneckého. Uspořádal jsem mu knihovnu katedry a dával do pořádku školní sbírku minerálů a hornin, objeli jsme spolu pár burz a doplnili nové kameny. Založil jsem panu docentovi kartotéku rešerší z geologických časopisů, lístečky s autory roztříděné podle abecedy, využíval je při psaní svých vědeckých prací.

A potom poprvé za mnou do Prahy přijela Karolína, byl pátek odpoledne, kamaráda z koleje jsem vypakoval na víkend domů, a dva dny byly naše. Toulali jsme se jarním městem, zase jsem mohl Karolíně ukázat všechna místa, co jsem měl nejraděj, navštívili jsme docenta Seneckého v jeho košířském domě plném knih. Seznámil jsem ho s Karolínou a Karolínu s ním.

Když Karolína odjela, cítil jsem se v Praze jako nejosamělejší a nejnespokojenější člověk, táhlo mě to k nám domů, do lesů a do polí a k rybníkům. Říkal jsem si, co vlastně pohledávám v Praze, když chci být u Karolíny a chodit s ní po loukách a večer k řece.

Koncem dubna mě v Hradci vypátral Kačmar, čekal jsem v kavárně v Dlouhé na Karolínu a on si sedl ke mně. Musel jsem se usmát, když jsem si vzpomněl na